

2023-12-19

Brottsofferjouren Sverige
Hammarby fabriksväg 25, 6 tr
120 30 Stockholm
info@brottsofferjouren.se
www.brottsofferjouren.se
Växel: 08-644 88 00
Brottsofferstöd: 116 006

Yttrande avseende Ds 2023:18 Stärkt hyresrättsligt skydd för våldsutsatta kvinnor.

Diarienummer Ju 2023/01549
Justitiedepartementet

Inledning samt generella synpunkter på promemorian

Brottsofferjouren Sverige (BOJ) är inte remissinstans för denna promemoria, men då våldsutsatta kvinnor är vår största brottsoffergrupp vill vi bidra med våra synpunkter och erfarenheter inom området.

BOJ ser positivt på att utredningen har för avsikt att utgöra ett likvärdigt skydd för alla brottsutsatta som utsätts för brott av närstående oavsett kön, sexuell läggning eller könsidentitet trots att endast våldsutsatta kvinnor nämns i namnet på utredningen. Dock ställer vi oss frågande till att utredningen samrått endast med kvinnojoursorganisationerna inom civilsamhällets stödorganisationer om skyddet ska omfatta alla brottsutsatta oavsett kön, sexuell läggning eller könsidentitet. Enligt vår uppfattning hade det även varit tillrådligt att samråda med barnrättsorganisationer och Barnombudsmannen då barnen i allra högsta grad är berörda i boendefrågan.

Enligt BOJ vore även kompetenshöjande insatser inom bostadsbolagen och rättsväsendet angelägna.

6.1 2014 års lagändringar ger ett ändamålsenligt skydd

Utredningens analys är att gällande lagstiftning ger det skydd som det var tänkt, men konstaterar också att det finns få fall av praxis att utgå ifrån då många brottsutsatta troligtvis inte känner till lagstiftningen. BOJ instämmer i den analysen, men anser att en utökad information om vad som gäller borde komma till stånd.

Enligt BOJ bör socialtjänstlagen (SoL) förstärkas och att varje kommun ska åläggas att ha bostadssamordning. När det gäller brottsutsatta personer är det viktigt att socialtjänsten åläggs att ge stöd och hjälp. Det är angeläget att SoL 5

kap. 11 § ändras så att socialnämnden är skyldig att (inte verka för den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.

BOJ instämmer dock inte i utredningens slutsats att bevisbördan och beviskravet i hyrestvister är ändamålsenliga. Här behövs en individuell bedömning av den brottsutsattas situation göras istället för att den brottsutsatta ska bemöta varje störning som våldsutsattheten kan ha gett upphov till med bevis. Att leva med våld i olika former varje dag gör att våldet blir till vardag och det kan vara mycket svårt för en brottsutsatt person att minnas enskilda händelser. Dessutom krävs ökad kompetens om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck hos fastighetsbolag och inom rättsväsendet för att bättre kunna bedöma situationen.

6.2 En skälighetsbedömning i förverkandefrågor

BOJ instämmer i utredningens förslag att en skälighetsbedömning skulle stärka skyddet för brottsutsatta, men skulle även vilja lägga till ett förslag om en större användning av sociala kontrakt. Sociala kontrakt ger socialtjänsten möjlighet att gripa in och ge stöd redan vid ett tidigt stadium vid exempelvis svårigheter att betala hyran eller om störningar uppkommer. Då behöver det förhoppningsvis inte gå så långt som till förverkande av bostaden.

6.3.1 Utsatthet för brott kan medföra ett särskilt starkt behov av att behålla eller överta ett hyresavtal

Utredningen konstaterar att brottsutsatta kan mötas av hinder på bostadsmarknaden på grund av ekonomiska svårigheter. Vanligt förekommande är ekonomiskt våld inom våld i nära relation vilket kan medföra att det för en våldsutsatt person kan bli svårt att på egen hand skaffa ett boende. Risken är då stor att den våldsutsatta personen stannar kvar i en destruktiv relation. Det känns angeläget att försörjningsstöd accepteras som inkomst av bostadsbolagen, vilket ofta inte är fallet idag. Även sociala kontrakt kan vara en lösning. Allmännyttan behöver också ha fler bostäder dit våldsutsatta kan flytta in snabbt om de behöver fly sin hemkommun på grund av hög hotbild. Om fler kommuner tog sitt ansvar och lät allmännyttan producera bostäder i proportion till befolkningen skulle det finnas bostäder där det även finns jobb. Då skulle problemen med social dumpning elimineras.

6.3.2 Övertagande av bostad enligt familjerättsliga regler

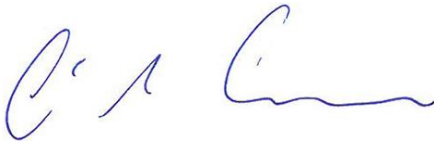
Utredningen har konstaterat att gällande rättsliga regler räcker till. Enligt BOJ är detta inte så klart i praktiken. Det är mer regel än undantag att brottsutsatta personer av olika skäl inte har möjlighet att överta den gemensamma bostaden. Ofta föreligger ekonomiska hinder. I sammanhanget vill BOJ återigen peka på möjligheten med bostadssamordning i varje kommun.

BOJ välkomnar utredningens förslag att underlätta för en våldsutsatt person att överta boendet i de fall gärningspersonen utövat våld i bostaden.

6.4 Barns behov av en trygg bostad ska beaktas särskilt i alla hyrestvister

I detta sammanhang vill BOJ särskilt framhålla vikten av barns behov av en trygg bostad där barnets bästa alltid beaktas. En barnkonsekvensanalys för att tillvarata barnets bästa ska göras. Enligt BOJs erfarenheter förekommer det att våldsutsatta personer placeras att bo tillsammans med sina barn på vandrarhem och likande. Det är heller inte ovanligt att de dessutom flyttas runt mellan olika boenden. Detta är ingen trygg miljö för ett barn som levt med våld.

Föredragande i detta remissvar har vice förbundsordförande Monica Ekström samt verksamhetsutvecklare Våld i nära relation Heléne Carlsson varit.

Sven-Erik Alhem
Förbundsordförande
sven-erik.alhem@boj.se

Fredrik Mellqvist
Generalsekreterare
fredrik.mellqvist@boj.se